

LØGTINGSVAL 2015 Valgreinar

Fiskivinnuhugsan elvdi til øsing

Ingolf S. Olsen

løgtingsvalevni fyri Tjóðveldi

Eg væntaði, at tíðin at útgreina mínar hugsanir um framtíðina hjá føroysku fiskivinnuni fór at verða ríkilig hetta til valið um triggjar vikur, men ein stutt hugleiðing um evnið í valgreinini "Fiskimenn og løntakarar í fokus" hevur longu skapt slíka øsing millum ávísar búskaparfrøðingar á sosialu miðlunum, at tað helst er neyðugt beinanvegin at koma við einari lítlari útgreining. Ikki at eg tó á nakran hátt ætli at ganga frá tí, eg skrivaði um fiskivinnunýskipan í nevndu grein. Tað havi eg onga orsök til.

Stutt samanumtikið var boðskapurin hesin: Orðingin um ogn Føroya fólks í verandi lóg um vinnuligan fiskiskap verður tikin í álvara, soleiðis at fiskirættindi undir ongum umstøðum framhaldandi verða latin útvaldum aktørum fyri onki; privatur handil við fiskirættindinum skal steðgast í stundini; fiskivinnan skal vera lívfrøðiliga burðardygg.

Og so skrivaði eg hetta:

"Spurningurin um, hvussu pengarnir verða tiknir inn, sum Føroya fólk skal hava fyri fiskirættindini, er ein tekniskur spurningur, sum tað kunnu vera ymsar meiningar um. Sjálvur ynski eg eina skipan, har reiðaríini rinda ein høgan tilfeingisrentuskatt. Tilfeingisrentan er tann óvanligi parturin av avlopinum, ið stavar frá einum rasktri, har atgongdin til vinnuna er avmarkað, eins og hon er í fiskivinnuni."

Hugfrælsi

Hesar mínar hugsanir hava í ólukkumát loypt øði í ávísar búskaparfrøðingar. Onkrir teirra eru vorðnir so illir, at teir seta spurnartekin við, um eg yvirhøvur eigi at rúmast í Tjóðveldi. Hetta tí eg ditti mær til at brúka mítt hugfrælsi at hugsa um nakað sum helst annað enn eina almenna uppboðssølu av fiskirættindum, soleiðis sum hon er orkestrerað av einum úrvalslíði av búskaparfrøðingum.

Og so verður ein passasja um fiskivinnunýskipan í stevnumiðnum floksins endurgivin upp í saman.

Eg skal eisini endurgeva

hana her, so ongin er í iv:

"Farið verður frá politiskari útluting av fiskirættindum, ið síðan verða keypt og seld á privata marknaðinum, til eina almenna marknaðarskipan, har veiðirættindi, tvs. fiskidagar og kvotur, verða alment boðin út sum brúksloyvi í ávísa tíð á einum gjøgnumskygdum marknaði."

Manifest ella karmur

Um handan orðingin skal lesast sum eitt dogmatiskt politiskt manifest, ið sigur, at øll fiskivinnan, sum hon er, bara kann verða regulerað eftir einum leisti, nevniliga við sølu av rættindum til hægstbjóðandi, so er onki at jakast um, tí tá er sjálf fiskivinnan ikki eitt politiskt evni longur, men bara eitt umsitingarmál.

Eg ivist ikki í, at nógv eisini í bestu meining ynskja sær júst eina sovorðna skipan. Friður verið við tí, men eg trúgvi einfalt ikki uppá, at ein slík skipan fer at tryggja øll tey vælsignilsir, sum ídnastu tilhangararnir vænta sær av henni: at øll kunnu sleppa fram at fiski; hægsta marknaðarprís og samstundis trygd fyri, at fiskivinnan verður varðveitt

á føroyskum hondum; at hon verður nøkulunda javnbýtt geografskt; at veiðiførleikar verða varðveittir o. s. fr.

Eg veit eisini, at sera nógvir tjóðveldisveljarar heldur ikki vilja hava eina so tronga tulkning av stevnumiðnum. Og eg havi heldur ongantíð hoyrt nakran av oddvitum floksins agitera fyri, at tað ikki ber til at hugsa sjálvstøðugar tankar innan karmarnar, sum stevnumiðini seta.

Heldur ikki, tá eg á røttum stað og í góðari tíð havi gjørt vart við míni sjónarmið – á landsfundinum hjá Tjóðveldi í 2014 og eyka landsfundinum seinni sama ár, tá stevnumiðini vórðu samtykt.

Eg seti ongi ultimativ krøv, sum niður í smálutir fyriskriva, hvussu ein fiskivinnunýskipan skal skrúvast saman. Tað er ein politiskur samráðingarspurningur. Júst tí skrivaði eg eisini, at tilfeingisrentuskattur var eitt ynski – og sostatt ikki eitt krav. Eg vænti tó avgjørt, at onkur gløggur búskaparfrøðingur hevði sæð tað sum eina spennandi avbjóðing, um politiska skipanin bað hann koma við einum boði upp á, hvussu ein slíkur tilfeingisskattur kundi roknað út.

Vissa um arbeiðspláss

Undir øllum umstøðum má tað for sörin vera loyvt at hava eina rúgvu av hugsanum um okkara høvuðsvinnu uttan at verða skuldsettur fyri at vilja varðveita korrúptar skipanir. Tað ber væl til at ímynda sær aðrar skipanir, eisini kombineradar skipanir, ið ikki bara avreiða alla fiskivinnuna útilokandi til kapitalkreftirnar at stýra, uttan at hesar skipanir endiliga skulu vera korrúptar. Havi forrestin ikki sæð nakað korrupsjónstryggjað uppboðssølumodell enn.

Eitt, sum eg leggi serligan dent á, er, umframt boðskapin,

eg endurgav í byrjanini, at ein fiskivinnunýskipan eisini tekur atlit til arbeiðsplássini, fiskimenninar. Ein fiskimaður skal ikki liva í støðugari óvissu um, hvørt hann enn hevur sín skipskjans um eina viku, ein mánaða ella eitt ár, tí ongin veit, um skipið hevur kvotu ella fiskidagar til ta tíð. Og fiskimenninir skulu ikki á nakran hátt verða verða blandaðir uppí umvegis avrokningina, tá reiðaríir so ella so ognar sær fiskirættindi frá tí almenna.

Um alt hetta er uppfyllt, er tað líka mikið, hvussu skipanin eitur.

Barnafamiljuvinarligar Føroyar

Kristina Háfoss

Løgtingskvinnu og valevni fyri Tjóðveldi

Í Føroyum er gott at búgva og vaksa upp – hjá teimum allar flestu. Her er tó nógv, ið vit eiga at gera betur fyri okkara børn og fyri barnafamiljurnar.

1 ára barsil

Verandi barsilsskipan skal betrast, soleiðis at møgulegt verður, at vera heima hjá barninum í 1 ár við løn. Hartil eigur skipanin eisini at gerast meira fleksibul, so foreldrini eisini fáa møguleikan, at samanseta barsilstíðina soleiðis sum tey sjálvi ynskja. T.d. 1½ ár við samsvarandi niðursettum barsilsgjaldi.

Fleiri leigubústaðir og fleiri grundstykki

Bústaðarútreiðslan er millum tær størstu í einum húsarhaldi, og neyðugt er, at munandi fleiri leigubústaðir verða

tøkir til rímiligan kostnað, so øll kunnu fáa eitt heim uttan at skula seta seg í ovurstór lán. Hetta kann gerast í samstarvi við Bústaðir. Eisini hevði verið ynskiligt, at allar kommunur kundu bjóðað teimum, ið ynsktu at byggja egin hús, grundstykki til lágan kostnað. Hetta hevði lætt ómetaliga nógv um hjá familjunum, og hevði hildið kostnaðin á samlaðu húsabyggingini og á privatum grundstykki munandi niðri.

Hækka loftið fyri frípláss

Eiga at endurskoða – í samráð við kommunurnar, ið hava ábyrgd av økinum – inntøkuloftið fyri, nær tú fært frípláss í barnagørðum. Um inntøkuloftið varð hækkað, hevði hetta lætt munandi um hjá barnafamiljum við lægri inntøkum.

Ongin skal liva í fátækradømi

Staðfest er, at tað tíverri eru fleiri barnafamiljur, ið liva

undir fátækramarkinum. Hetta er óneyðugt í einum av heimsins ríkastu londum – Føroyum. Skulu sum skjótast fáa dagført lóggávuna, soleiðis at familjur, ið hava tørv á eini hjálpanði hond fáa hesa.

Barnagarðar og fólkaskúlin styrkjast og samskipast

Týðandi partur av degnum hjá okkara børnum er í barnagørðum og í skúlanum. Samstundis er stórt trýst á bæði barnagarðar og fólkaskúlan í hesum døgum. Neyðugt er at taka stig til, at betur samskipan verður millum barnagarðar og fólkaskúlan, ikki minst viðvíkjandi seinasta árinum, áðrenn barnið fer í skúla. Eisini eigur at tryggjast, at tað undir ongum umstøðum verða færri starvsfólk í mun til barnatalið, enn tað longu er, í barnagørðunum. Í fólkaskúlanum eru fleiri viðurskifti, ið kunnu betrast, eitt nú fleiri tímar til tey, ið hava serligar avbjóðingar, minni pappírsarbeiði til

lærarar, og størri frælsi til lærarar og skúlaleiðslur at skipa arbeiðið úti í skúlunum. Fólkaskúlalógin eigur sum heild at verða endurskoðað.

Børnini eru okkara framtíð

Vit skulu geva okkara børnum og barnafamiljum so góðar møguleikar sum møgulegt, at røkka teirra dreyum. Hartil vita vit eisini, at framtíðin hjá Føroyum í stóran mun er heft at, at børn, ung og barnafamiljur trívast í Føroyum. Tí við verandi fólkasamanseting fara vit frá at vera 4 á arbeiðsmarknaðinum fyri hvønn pensjónist, niður í 2 á arbeiðsmarknaðinum fyri hvønn pensjónist. Henda gongdin má og skal sjálvandi broytast, og hetta gera vit eitt nú við, at fáa enn fleiri ung og barnafamiljur, at velja Føroyar sum landið har tey vilja liva og virka – og við at skapa einar enn meira barnafamiljuvinarligar Føroyar.

Keyppssamtøkan í Miðbýnum

FK í Miðbýnum sóknast eftir Handilslærlingi

at byrja skjótast gjørligt

Krøv um útbúgving

- FHS - 3 ára lærutíð
- HH - 2 ára lærutíð
- Student ella HF - 2 ár og 18 vikur

Vit bjóða einum drongi ella einari gentu, við dirvi og áræði, eina útbúgving undir skipaðum viðurskiftum, í einum handli, sum lív er í.

Arbeidstíð: 40 tímar um vikuna, í hesum er triði hvør leygardagur.

Nakrar ferðir í lærutíðini verður farið á skeið í Danmark.

Okkara krøv: Tú skalt vera fyrikomandi, kundavinarlig/ur, røkin, hava góð samstarvsevni og hava koyrikort til bil.

Løn: Sambært S&K sáttmálanum.

Aðrir upplýsingar fáast við at ringja til 660010 ella 228222 og spyrja eftir Boga Vík.

Umsókn: Skrivlig umsókn, merkt Lærlingur, skal í seinasta lagi sunnudagin 23. august, saman við próvtøkuskjali sendast til

FK í Miðbýnum

Att. Bogi Vík
Dr. Jakobsensgøtu
Postboks 349
FO-110 Tórshavn

ella sum teldupostur til: bv@fk.fo